

Polsko - Austriacki Klub " Sierpień '80 " – polonijna organizacja zarejestrowana w Wiedniu w grudniu 1981 roku, tuż po wprowadzeniu w Polsce stanu wojennego co przez wielu uznane zostało jako ukłon w naszą stronę

Wśród organizatorów znaleźli się polscy emigranci i wspierający ich radą i pomocą Austriacy zrzeszeni w organizacji " Solidarität mit Solidarność ". Działalność klubową poprzedziła praca redakcyjna przy tygodniku " Polskie Wiadomości ", który stał się potem biuletynem " Sierpnia '80 ". Redakcja „Polskich Wiadomości” zwołała 21 stycznia 1982 roku Walne Zgromadzenie, w trakcie, którego ukonstytuowane zostało stowarzyszenie polsko - austriackie Klub " Sierpień '80 ".

Jednym z głównych zadań Klubu było udzielanie pomocy uchodźcom z Polski, których liczba osiągnęła wówczas w Austrii kilkadziesiąt tysięcy. Pomoc ta organizowana była przy współpracy z austriackimi organizacjami charytatywnymi.

Po pierwszym, pełnym spontanicznego zaangażowania, okresie okazało się, że wśród członków Klubu rysują się dość zasadnicze różnice, co ostatecznie doprowadziło do rozłamu w maju 1982 roku i osłabienia działalności klubowej. Przez kolejne kilka lat Klub zaznaczał swoją aktywność, wśród Polonii austriackiej, głównie przez wydawanie " Polskich Wiadomości ".

W latach 1988/89, wraz z przybyciem do Austrii nowej licznej fali uchodźców, pojawiła się potrzeba udzielenia konkretnej pomocy tym wszystkim, którzy czekali, w ciężkich warunkach, w kolejce po azyl w obozie dla uchodźców w Traiskirchen. Przez kilka miesięcy członkowie Klubu jeździli do Traiskirchen niosąc różnoraką pomoc rodakom, którzy zdecydowali się pozostać na stałe poza granicami PRL.

Gdy na wiosnę 1989 roku przybył z wizytą do Wiednia przyszły premier Tadeusz Mazowiecki, po zorganizowaniu z nim ad hoc spotkaniu, grupa polskich emigrantów postanowiła reaktywować szerszą klubową działalność. W podjęciu decyzji pomogły wybory 4 czerwca 1989 rok. Ci, którzy organizowali kampanię wyborczą wśród polskich emigrantów weszli wkrótce potem, w lipcu, w skład nowego zarządu Klubu. Wybór dokonany został na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu 15 lipca 1989 roku.

Pojawił się wówczas projekt wydawania nowego czasopisma klubowego w miejsce nie ukazujących się już od kilku miesięcy "Polskich Wiadomości". Nazwane zostało tak jak Klub, „Sierpień '80". Pierwszy numer ukazał się 3 września 1989 roku a przygotowany był w nowym lokalu na Obere Amtshausgasse.

Wśród uroczystości polonijnych, w których Klub corocznie zaznaczał swoją obecność znalazło się składanie wieńców na grobach polskich żołnierzy na Cmentarzu Centralnym w Wiedniu w dniu Wszystkich Świętych. 1 XI 1989 roku ówczesny prezes "Sierpnia '80" Jan Joham wygłosił przemówienie dostosowane do sytuacji w Kraju.

Potem nastąpił okres licznych spotkań z przedstawicielami dawnej opozycji w Polsce. W Wiedniu gościli min Dariusz Wójcik, Leszek Robert Moczulski KPN, Romuald Szeremietiew PPN, Kornel Morawiecki „Solidarność Walcząca”, szef tygodnika „Solidarność” Jarosław Kaczyński, jeden z założycieli Wolnych Związków Zawodowych Andrzej Gwiazda.

W owym też czasie nie brakowało udziału Klubu w żadnej z wiedeńskich akcji, wspierających wydarzenia nazwane „Jesienią Ludów w Europie”. Udział w demonstracjach na rzecz demokratycznych przemian członkowie "Sierpnia '80" traktowali jako swój moralny obowiązek, zgodny z klubową tradycją.

W kwietniu 1990 roku Klub zaznaczył swą obecność w pielgrzymce papieża Jana Pawła II do Bratysławy.

Mimo kłopotów finansowych "Sierpień '80" wspierał różnego typu akcje w Polsce, w tym budowę Pomnika ku Czcii Górników Poległych 16 XII 1981 r. w Katowicach.

Gdy w Austrii funkcję ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej objął Władysław Bartoszewski, Klub nawiązał współpracę z Ambasadą RP w Wiedniu.

Aktywność i profil Klubu znalazły uznanie tak u władz polskich jak i austriackich. W kwietniu 1995 roku prezes inż. Piotr H. Radowski został zaproszony przez Kanclerza Austrii do wzięcia udziału w trzydniowych obchodach 50-tej rocznicy ogłoszenia powstania Republiki.

Decyzja o zakończeniu, po dwuletniej edycji, wydawania biuletynu "Sierpień '80" spowodowała rozszerzenie działalności Klubu, między innymi o działalność charytatywną. W skromny sposób udzielone zostało wsparcie dla katolików z Białorusi poprzez datek na remont kościoła w Kobryniu.

Pod koniec 1991 roku rozpoczęła się akcja zbierania używanej odzieży dziecięcej i zabawek dla Państwowego Domu Małych Dzieci w Łodzi. Dary zostały zawiezione do Polski i przekazane na początku 1992 roku.

Kolejnymi akcjami pomocy zostały objęte Przedszkole Nr 6, Dom Dziecka i Ośrodek Społeczno Wychowawczy w Cieszynie oraz parafia Przemienienia Pańskiego w Sarnach na Ukrainie. Niespodziewanie duże kwoty, idące w dziesiątki tysięcy szylingów, przyniosły uliczne zbiórki pieniędzy na rzecz pomocy dla ofiar powodzi w Polsce, dla dzieci na Ukrainie, dla " Domu Aniołów Stróżów " w Katowicach, Polaków na Litwie oraz dla uchodźców z Kosowa. W maju 2000 roku przekazany został od Klubu dla Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym sprzęt-pielęgnacyjny rehabilitacyjny. Często na zebraniach „Sierpnia ‘80” dochodzi do spontanicznych zbiórek drobnych datków, które przeznaczone są dla wskazanych przez członków Klubu biednych rodzin w Polsce. Niemalże o samego początku agresji wojsk Federacji Rosyjskiej na Ukrainę są zbierane, najczęściej publicznie, i przesyłane dla walczących „za wolność naszą i waszą” Ukraińców duże ilości niezbędnych do życia artykułów oraz pieniądze

Klub " Sierpień '80 ", którego członkowie są zwolennikami różnych opcji politycznych nigdy nie pozostawał obojętny na polityczne wydarzenia w Polsce i Europie. Bierze czynny udział w kampaniach wyborczych. Wystosowuje, w razie stwierdzenia konieczności zabrania głosu, stosowne petycje. Podczas interwencji zbrojnej Armii Czerwonej na Litwie w 1991 roku interweniowaliśmy piesemnie w Rządzie austriackim i polskim potępiając zbrodnicze działania tej Armii. Później wystosowaliśmy petycje do polskiego Premiera Tadeusza Mazowieckiego oraz austriackiego Kanclerza Franza Vranitzky , w których zwracaliśmy się w imieniu Polaków mieszkających w Austrii i środowiska austriackiego o uznanie niepodległości Litwy przez Polskę i Austrię. To tylko niektóre z licznych tego typu inicjatyw Klubu.

Wśród uroczystości, w których Klub uczestniczy znajdują się obchody rocznicy wyzwolenia byłego obozu koncentracyjnego w Mauthausen.

Zmieniająca się sytuacja polityczna w Polsce i inne niż dotąd potrzeby polskich emigrantów w Austrii sprawiły, że Klub zmieniać zaczął swój profil. Stawał się stopniowo organizacją, w której Polacy mogli znaleźć miejsce na rozrywkę we własnym emigracyjnym gronie. Do tradycji klubowej należą organizowane dla Polonii, przynajmniej dwa razy w roku, pikniki nad Dunajem. W ramach działalności we Wspólnocie Forum Polonii w Austrii jest jednym z głównych organizatorów Balu Sylwestrowego w Domu Polskim w Wiedniu. Bardzo żywe były bezpośrednie kontakty członków i sympatyków Klubu z Polonią z Bratysławy. Bieże udział w kilku Balach oraz wycieczkach organizowanych na Słowacji.

Wśród wielu przeprowadzonych akcji klubowych znalazło się między innymi publiczne zbieranie podpisów pod petycją o przyłączenie programu " TV Polonia " do systemu telewizji kablowej w Austrii oraz pod indywidualnymi petycjami do rządów Austrii i Polski w sprawie podpisanie porozumienia emerytalno - socjalnego między obu państwami. W każdej z tych akcji, w których brali udział także sympatycy Klubu, zebranych zostało po kilka tysięcy podpisów.

Klub " Sierpień '80 " przez wszystkie lata zachowuje swoją odrębność i przyjętą od początku linię ideową. Nie rezygnując z nich, w momencie, gdy powstawała, na początku lat dziewięćdziesiątych, Wspólnota Polskich Organizacji w Austrii – „Forum Polonii” zrzeszająca większość klubów i stowarzyszeń polonijnych w tym kraju, włączył się w jej budowę i działalność stanowiąc przez kilkanaście lat jeden z najaktywniejszych i ważniejszych

czynników życia polonijnego w Austrii. W ramach działalności we Wspólnocie „Forum Polonii” jest inicjatorem inicjatyw o zasięgu krajowym oraz światowym w tym min starań o powstanie „Odrębnego okręgu wyborczego dla Polaków zamieszkałych poza granicami Kraju”. Po raz pierwszy to oczekiwanie Polonii zgłosił, w obecności działaczy polonijnych z wielu krajów i przedstawicieli Parlamentu RP, prezes Piotr H. Radowski na spotkaniu Integracyjnym Europejskich Grup Polonijnych we Francji. A w Polsce na Konferencji Stowarzyszenia Morskiego Gospodarczego imienia Eugeniusza Kwiatkowskiego w Białymstoku.

W 2008 roku z inicjatywy Klubu powstaje w Wiedniu środowisko, w ramach którego współpracują organizacje i działacze polonijni o wyraźnym profilu ideowo-społecznym. Środowisko, umownie, przyjmuje nazwę – „Porozumienie Patriotyczno-Chrześcijańskie”.

Na początku 2009 roku wraz z kilkoma innymi, o wyraźnym ideowym profilu, organizacjami występuje z „Forum” na znak protestu przeciw sposobie funkcjonowania urzędującego zarządu oraz daleko idącym ideowym zmianom w tej organizacji.

Klub „Sierpień ’80 ” utrzymuje stały bezpośredni kontakt z Polakami na Litwie oraz naczelną kontynentalną organizacją Ameryki Południowej – Unią Stowarzyszeń i Organizacji Polskich Ameryki Łacińskiej (USOPAŁ). Bierze udział w Walnych Zebraniach Unii, na których zostało zgłoszonych i przyjętych, przez uczestników, kilka polonijnych postulatów w tym naszego wniosku o utworzeniu Odrębnego Okręgu Wyborczego dla Polaków Zamieszkałych poza Granicami Kraju oraz, tak jak to miało miejsce w drugiej RP, szczególne wyróżnienie tych którzy walczyli o niepodległość Ojczyzny.

Od kilkunastu lat przedstawiciele Klubu są corocznie obecni na Forach Polonijnych w Toruniu. W spotkaniach tych, podczas których powstało wiele inicjatyw społecznych, biorą udział działacze polonijni z całego Świata.

Od 1991 siedziba Klubu mieści się w ufundowanym na początku dwudziestego stulecia przez Polonię Austriacką „Domu Polskim” w Wiedniu w III dzielnicy przy Boerhaavegasse 25. Ten dużej, idacej w miliony euro, wartosci obiekt został w latach 80-tych, w dosyć szczególnej atmosferze, ofiarowany Polskiej Akademii Nauk. Darczyńcy nie zabezpieczyli formalnie prawa Polonii austriackiej do użytkowania „Domu Polskiego” poprzestając na słownych ustaleniach.

Od kilku dekad upamiętniane są w szacownych i znanych miejscach, kolejne okrągle, rocznice powstania Klubu „Sierpień ‘80”. **20 rocznica** - tablica w Bazylice Matki Bożej Licheńskiej.

25 rocznica - tablica w Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej Pani Świętokrzyskiej w Kałkowie-Godowie.

30 rocznica - tablica w Lourdesgrotte Maria Gugging w Austrii.

W 2017 roku na 35 rocznicę odbyła się pielgrzymka klubowiczów oraz sympatyków Klubu na Litwę. Kulminacyjnym punktem było wkopanie krzyża, z okolicznościową tablicą, na „Wzgórzu Krzyży”.

Na 40 lecie Klubu przekazaliśmy do Sanktuarium Matki Boskiej Ostrobramskiej na Litwie wotum dziękczynne.

Zasłużeni działacze Klubu, którzy odeszli: Dr Agnieszka Hofman-Pianka – **zm. w 2003 r.**,
Inż. Witold Gnarowski **zm. w . 1999 r.**

Wyróżnieni Dyplomami Honorowymi Polsko-Austriackiego Klubu „Sierpień ‘80’”: Jan Łasut, Adam Szczepański, Arkadiusz Wach, inż. Piotr Henryk Radowski:
https://pl.wikipedia.org/wiki/Piotr_Radowski

Honorowy Członek Klubu „ Sierpień ’80 ”(tytuł przyzn.w 2014r.) – **Jan Kobylański**
prezes Unii Stowarzyszeń i Organizacji Polskich Ameryki Łacińskiej zm.w 2019r.
[Jan Kobylański \(działacz polonijny\) – Wikipedia, wolna encyklopedia](#)

Strona internetowa Klubu " Sierpień '80 ": <http://www.klubsierpien80.homepage.eu>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Klub_Sierpień_80

Opracował i sukcesywnie uzupełnia Inż. Piotr Henryk Radowski 2017-01.2023.
